

Regeringen,
Infrastrukturdepartementet

Remissvar

Öppna data-utredningens huvudbetänkande Innovation genom information, SOU 2020:55

Diarienummer: I2020/02346

Den ideella föreningen Swedish JobTech tillstyrker Öppna data-utredningens förslag med de reservationer som framgår av våra synpunkter i det följande.

Vi lämnar några generella synpunkter, några synpunkter relaterade till betänkandets sammanfattning och några synpunkter på lagförslaget.

Föreningen anser att utredningen behandlar ett mycket viktigt område för Sveriges utveckling och konkurrenskraft. Då föreningens inriktning rör arbetsmarknadens funktion ser vi stora utvecklingsmöjligheter när start up företag och andra företag som driver utvecklingsarbete för plattformar, applikationer och ekosystem, får större tillgång till data som påverkar arbetsmarknaden.

Det finns stora vinster i en väl fungerande arbetsmarknad som främjar strukturella förändringar, ständig kompetensutveckling av arbetskraften och stark konkurrensförmåga i förhållande till omvärlden. En väl fungerande arbetsmarknad genererar betydande tillskott till BNP.

Kortare vakanstider med hög kvalitet i matchning och resultat samt bättre överensstämmelse mellan arbetskraftens placering och dess önskemål är en viktig del av en väl fungerande arbetsmarknad och som även ger betydande BNP-tillskott.

Därtill kan läggas de humanvärden som förenas med en väl fungerande arbetsmarknad.

Eftersom tjänstemän i statliga myndigheter omfattas av ett gemensamt regelverk bör utbyte av data mellan statliga myndigheter ske helt fritt och utan särskilda föreskrifter såvida det inte rör data som omgärdas av sekretess relaterad till rikets säkerhet.

Att användningen av "Öppna data" har stor potential stöds av OECDs ranking av 33 länder inom området. Där placeras Sverige näst sist på plats 32.

Citat ur sammanfattningen	Synpunkter
<p>"Öppna data-direktivet syftar emellertid till att uppmuntra myndigheter och offentliga företag att göra information tillgänglig på eget initiativ för att på så sätt främja ett ökat vidareutnyttjande.</p> <p>Även om vissa myndigheter och offentliga företag har ett stöd i rättsordningen för att frivilligt – eller som ett led i att fullgöra en författningsreglerad skyldighet – göra information tillgänglig utan en föregående begäran, har det under vårt arbete efterfrågats ett tydligare och bredare stöd för sådana åtgärder. Vi föreslår därför att det införs en handlingsdirigerande bestämmelse som uppmuntrar myndigheter och offentliga företag att bedriva ett kontinuerligt arbete med att göra information tillgänglig på eget initiativ."</p>	<p>1) Start up företag behöver få tillgång till data avgiftsfritt eller till reducerad avgift</p> <p>2) Det bör särskilt framgå att myndigheter ska stimuleras dela data mellan sig för att tredje part ska få större nytta av myndighetens plattform, applikationer och tjänster.</p>
<p>"Kraven på format är av vikt för att värdet av information ska kunna tas tillvara på bästa sätt. I första hand ska information tillhandahållas i befintliga format. Detta innebär t.ex. att information som finns hos en myndighet som en pdf-fil ska tillhandahållas på det sättet. Syftet är att minimera arbete med att digitalisera information. Vidare ska offentliga aktörer sträva efter att information tillhandahålls i format som är öppna och maskinläsbara, i den utsträckning det inte inverkar på kärnverksamheten."</p>	<p>Öppna data bör tillhandahållas i ett gemensamt format för alla myndigheter. Vilket det ska vara bör fastställas genom central reglering.</p>
<p>"Principiellt tillämpas tre olika avgiftsnivåer i öppna data-lagen: avgiftsfrihet, täckning av marginalkostnader och full kostnadstäckning."</p>	<p>Särskild hänsyn bör tas till start up företag som behöver data för sitt utvecklingsarbete och som har ingen eller liten betalningsförmåga. För att deras utvecklingsarbete ska kunna genomföras</p>

	är det angeläget att de får tillgång till data, helst avgiftsfritt.
--	---

1.1 Förslag till lag (2021:000) om öppna data och vidareutnyttjande av information från myndigheter och offentliga företag

1 kap. Allmänna bestämmelser	Synpunkter
Lagens syfte	
<p>1 § Syftet med denna lag är att stödja utvecklingen av informationsmarknaden och stimulera innovation genom att öka tillgängliggörande och vidareutnyttjande av information från myndigheter och offentliga företag, särskilt i form av öppna data. Detta får inte inverka negativt på Sveriges säkerhet eller informationssäkerhet i övrigt.</p> <p>Denna lag ger inte rätt att få tillgång till information.</p>	
<p>2 § Genom denna lag genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (öppna data-direktivet).</p>	
Lagens tillämpningsområde	
<p>3 § Denna lag gäller för information som innehåses av myndigheter och offentliga företag. Vid tillämpningen av denna lag ska med myndigheter jämföras sådana organ som anges i 1 kap. 22 § andra stycket lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.</p> <p>Forskningsdata omfattas av denna lag endast om den helt eller delvis har tagits fram med offentlig finansiering och gjorts tillgänglig genom ett institutionellt eller ämnesbaserat register.</p> <p>Denna lag ska inte tillämpas om det är oförenligt med internationella avtal om skyddet av immateriella rättigheter.</p>	
<p>4 § Denna lag gäller inte för information som</p>	Pkt 6: Detta minskar möjligheten för privata

<p>1. utgör datorprogram,</p> <p>2. tredje man har rätt till enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk,</p> <p>3. utgör logotyper, heraldiska vapen och insignier,</p> <p>4. innehas av en annan kulturinstitution än ett bibliotek, museum eller arkiv,</p> <p>5. innehas av en sådan utbildningsverksamhet som anges i 1 kap. 1 § skollagen (2010:800),</p> <p>6. innehas av ett universitet eller en högskola och som inte utgör forskningsdata som omfattas av denna lag,</p> <p>7. innehas av en organisation som bedriver eller finansierar forskning och som inte utgör forskningsdata som omfattas av denna lag,</p> <p>8. görs tillgänglig på grund av omständigheter som endast är hänförliga till den som har begärt tillgång,</p> <p>9. innehas av ett radio- eller tv-företag vars sändningsverksamhet finansieras med public serviceavgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst,</p> <p>10. görs tillgänglig av en myndighet i dess konkurrensutsatta verksamhet,</p> <p>11. görs tillgänglig för att användas i en myndighets eller ett offentligt företags verksamhet som inte är konkurrensutsatt, eller</p> <p>12. innehas av ett offentligt företag och som inte har samband med en tjänst av allmänt intresse eller som har anknytning till företagets direkt konkurrensutsatta verksamhet.</p>	<p>aktörer att utveckla applikationer till exempel för studie- och yrkesvägledning för gymnasieungdomar och för vuxnas väg till nya yrken.</p> <p>Pkt 8: Denna punkt kan hämma utvecklingen av applikationer när ett enskilt start up företag begär data för sin utveckling.</p> <p>Pkt 11: Vad betyder detta till exempel för samarbetet mellan Skatteverket och Arbetsförmedlingen i Arbetsförmedlingens utveckling av tjänster för arbetsgivare och arbetssökande på arbetsmarknaden?</p> <ul style="list-style-type: none"> Som exempel; Arbetsförmedlingen har tagit fram en prototyp som predikerar enskilda företags rekryteringsbehov. Prototypen bygger bland annat på månadsvis skattedata från Skatteverket. I dagsläget kan denna prototyp ej göras tillgänglig som öppet API då Skatteverket ej anser sig ha lagstöd för att överföra denna data till Arbetsförmedlingen. Både föreningen Swedish JobTech samt Arbetsförmedlingen arbetar för att ett sådant API ska göras tillgängligt för andra aktörer att bygga tjänster på.
<p>Definitioner</p>	

<p>5 § I denna lag avses med</p> <p><i>begäran om vidareutnyttjande</i>: en begäran om att information tillhandahålls med åberopande av något av de villkor eller format som anges i denna lag,</p> <p><i>bestämmande inflytande</i>: ett bestämmande inflytande så som det definieras i 1 kap. 22 § andra stycket lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna,</p> <p><i>bulknedladdning</i>: tillgång till en avgränsad informationsmängd genom elektronisk uppkoppling,</p> <p><i>dynamiska data</i>: digital information som uppdateras ofta eller i realtid,</p> <p><i>forskningsdata</i>: digital information som samlats in eller framställts inom ramen för vetenskaplig forskningsverksamhet,</p> <p><i>gränssnitt</i>: en regeluppsättning för dynamiskt informationsutbyte mellan programvaror,</p> <p><i>maskinläsbart format</i>: ett filformat som är strukturerat på ett sådant sätt att det enkelt kan läsas av ett datorprogram,</p> <p><i>offentligt företag</i>: ett företag som en eller flera myndigheter har ett bestämmande inflytande över och som är verksamt</p> <p>– inom de sektorer som framgår av 2 kap. 1–8 §§ lagen om upphandling inom försörjningssektorerna,</p> <p>– som ett kollektivtrafikföretag enligt artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70,</p> <p>– som ett lufttrafikföretag som har allmän</p>	<p>Begäran om att vidareutnyttja data bör inte omgärdas av restriktioner när det gäller användningsområden, då det kan hämma utvecklingen av till exempel applikationer som förutsätter tillgång till denna data.</p>
--	---

<p>trafikplikt enligt artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen, eller</p> <p>– som ett rederi inom gemenskapen som uppfyller förpliktelser vid allmän trafik enligt artikel 4 i Rådets förordning (EEG) nr 3577/92 av den 7 december 1992 om tillämpning av principen om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet inom medlemsstaterna (cabotage),</p> <p><i>särskilda värdefulla datamängder</i>: information som framgår av den förteckning över värdefulla dataset som har meddelats med stöd av artikel 14.1 i öppna data-direktivet,</p> <p><i>tillgängliggöra</i>: ge tillgång till information, oavsett om det görs frivilligt eller på grund av en skyldighet i annan författning,</p> <p><i>tillhandahålla</i>: tillgängliggöra information i visst format eller med vissa villkor,</p> <p><i>vidareutnyttja</i>: använda information för ett annat ändamål än det för vilket den framställdes av en myndighet eller ett offentligt företag,</p> <p><i>öppna data</i>: digital information i öppna format som kan vidareutnyttjas och delas fritt för valfritt ändamål.</p>	
<p>2 kap. Tillgängliggörande av information</p>	
<p>1 § En myndighet eller ett offentligt företag bör på eget initiativ göra information tillgänglig, om det inte är olämpligt med hänsyn till skyddet av personuppgifter eller kritisk infrastruktur eller med hänsyn till Sveriges säkerhet eller informationssäkerhet i övrigt.</p>	
<p>2 § När information av särskilt intresse för vidareutnyttjande görs tillgänglig utan en</p>	

<p>begäran ska myndigheten eller det offentliga företaget digitalt publicera en beskrivning av informationen i en centralt åtkomlig förteckning, tillsammans med tillhörande metadata.</p>	
<p>3 § När dynamiska data görs tillgängliga efter en begäran ska de tillhandahållas omedelbart eller, om detta skulle kräva en oproportionerlig arbetsinsats, inom skälig tid eller med de tillfälliga tekniska begränsningar som är nödvändiga.</p>	<p>Eftersom dynamiska data ska uppdateras löpande bör sådan data vara tillgänglig utan "begäran".</p>
<p>3 kap. Handläggning av begäran om vidareutnyttjande och beslut om vidareutnyttjande</p>	<p>Angeläget att all data som inte omfattas av restriktioner för rikets säkerhet definieras som öppna data och därmed inte begränsas av definitionen för vidareutnyttjande.</p>
<p>1 § En begäran om vidareutnyttjande förfaller om den information som efterfrågas inte görs tillgänglig.</p>	
<p>2 § En myndighet ska handlägga en begäran om vidareutnyttjande skyndsamt och, om det inte är olämpligt, digitalt.</p>	
<p>3 § Om en myndighet avslår en begäran om vidareutnyttjande ska ett skriftligt och motiverat beslut meddelas.</p>	
<p>4 § Om ett beslut enligt 3 § grundas på att ett vidareutnyttjande skulle inkräkta på tredje mans rätt enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk ska det i beslutet anges vem som är rättsinnehavare eller, om denne inte är känd, vilken licens-givare som informationen kommer ifrån.</p>	
<p>5 § När en begäran om vidareutnyttjande handläggs av ett organ som i denna lag jämställs med en myndighet ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas. – 5 § om legalitet, objektivitet och</p>	

<p>proportionalitet,</p> <ul style="list-style-type: none"> – 9 § om utgångspunkter för hur ett ärende ska handläggas, – 10 § om partsinsyn, – 11 § om försening i handläggningen, – 16 och 18 §§ om jäv, – 23 § om utredningsansvar, – 24 § om när part får lämna uppgifter muntligt, – 25 § om kommunikation, – 27 § om dokumentation av uppgifter, – 31 § om dokumentation av beslut, – 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och – 36 § om rättelse av skrivfel och liknande. 	
<p>4 kap. Krav på format</p>	
<p>1 § Information ska tillhandahållas i befintliga format och språkversioner.</p>	<p>Viktigt att "befintliga format" inte blir begränsande. På sikt bör enhetliga format, som underlättar för andra parter, användas av myndigheter.</p>
<p>2 § Om det är möjligt och lämpligt från verksamhetssynpunkt ska information tillhandahållas i format som är öppna, maskinläsbara, tillgängliga och sökbara, tillsammans med tillhörande metadata.</p>	
<p>3 § Särskilda värdefulla datamängder ska tillhandahållas i maskinläsbart format via lämpliga gränssnitt och, om det är ändamålsenligt, för bulknedladdning.</p>	<p>"lämpliga gränssnitt" är ett för vagt begrepp. Enhetliga och gemensamma gränssnitt bör användas i alla myndigheter.</p>
<p>4 § Dynamiska data ska tillhandahållas via lämpliga gränssnitt och, om det är ändamålsenligt, för bulknedladdning.</p>	<p>"lämpliga gränssnitt" är ett för vagt begrepp. Enhetliga och gemensamma gränssnitt bör användas i alla myndigheter.</p>

<p>5 § När information tillhandahålls efter en begäran behöver bestämmelserna i 1–4 §§ endast tillämpas om det krävs för att uppfylla de krav på format som angetts i begäran om vidareutnyttjande.</p>	
<p>6 § Bestämmelserna i 1–4 §§ får inte tillämpas om det är olämpligt med hänsyn till skyddet av personuppgifter eller om det i annan författning anges att information inte får tillhandahållas i visst format.</p>	
<p>5 kap. Villkor</p>	
<p>1 § Villkor ska vara objektiva, proportionerliga och ickediskriminerande för jämförbara kategorier av vidareutnyttjande. De ska vara motiverade av ett allmänt intresse och får inte begränsa konkurrensen eller i onödan begränsa möjligheterna till vidareutnyttjande.</p>	
<p>2 § En myndighet som tillhandahåller information för sin egen konkurrensutsatta verksamhet ska göra detta på samma villkor som för andra vidareutnyttjare.</p>	
<p>6 kap. Avgiftsprinciper och redovisning av avgifter</p>	<p>För att stimulera utveckling, bör all data som används av till exempel start up företag för applikationsutveckling erbjudas avgiftsfritt.</p>
<p>1 § Denna lag ger inte myndigheter eller offentliga företag rätt att ta ut avgifter. Om en myndighet eller ett offentligt företag på annan grund har rätt att ta ut en avgift får avgiften inte beräknas till en högre nivå än vad som följer av 2 §.</p> <p>Särskilda värdefulla datamängder ska tillhandahållas avgiftsfritt, om inte annat följer av 3 eller 4 §.</p> <p>Forskningsdata som omfattas av denna lag ska tillhandahållas avgiftsfritt.</p>	
<p>2 § En avgift får omfatta kostnader för att reproducera, tillhandahålla och sprida information enligt denna lag samt för att</p>	

<p>avidentifiera personuppgifter och för att vidta åtgärder för att skydda konfidentiell affärsinformation.</p> <p>En avgift som tas ut av ett offentligt företag, bibliotek, museum eller arkiv får, utöver vad som anges i första stycket, omfatta kostnader för att samla in, framställa och lagra information samt för att få en rimlig avkastning på investeringar. Detsamma gäller för en avgift som tas ut av en myndighet som upptas på den förteckning som anges i 5 §.</p>	
<p>3 § En avgift för särskilda värdefulla datamängder som tillhandahålls av ett bibliotek, museum eller arkiv får beräknas enligt 2 § Det-samma gäller för ett offentligt företag om det är särskilt föreskrivet i den rättsakt som har meddelats med stöd av artikel 14.1 i öppna datadirektivet.</p>	
<p>4 § Regeringen får besluta att en myndighet som upptas på den förteckning som anges i 5 § får beräkna en avgift för särskilda värdefulla datamängder enligt 2 §. Ett sådant beslut får fattas endast om det skulle medföra betydande ekonomiska konsekvenser för myndigheten att tillhandahålla datamängderna avgiftsfritt. Beslutet får gälla i högst två år från och med att en rättsakt som har meddelats med stöd av artikel 14.1 i öppna data-direktivet träder i kraft.</p> <p>Vad som föreskrivs om regeringen i första stycket ska för kommunala myndigheter i stället avse kommun- eller regionfullmäktige.</p>	
<p>5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska föra och digitalt publicera en förteckning över de myndigheter som är skyldiga att generera intäkter för att täcka en väsentlig del av kostnaderna för verksamheten.</p>	

<p>6 § Om en avgift är fastställd i förväg ska en myndighet eller ett offentligt företag digitalt publicera avgiftsbeloppet, grunden för hur avgiften har beräknats och andra villkor för vidareutnyttjandet.</p>	
<p>7 § I andra fall än som avses i 6 § ska en myndighet eller ett offentligt företag kunna ange grunden för hur en avgift kommer att beräknas. På begäran ska en myndighet eller ett offentligt företag ange hur en avgift har beräknats i ett enskilt fall.</p>	
<p>7 kap. Avtal om exklusiva rättigheter</p>	
<p>1 § En myndighet eller ett offentligt företag får bevilja en exklusiv rättighet att vidareutnyttja information endast om det följer av 2 eller 3 §.</p>	
<p>2 § En exklusiv rättighet att vidareutnyttja information får beviljas om det är nödvändigt för att tillhandahålla en tjänst av allmänt intresse. Ett avtal om en exklusiv rättighet ska publiceras digitalt minst två månader innan det träder i kraft och omprövas vart tredje år.</p>	
<p>3 § En exklusiv rättighet att vidareutnyttja information vid digitalisering av kulturresurser får beviljas av bibliotek, museer och arkiv. Ett avtal om en exklusiv rättighet ska publiceras digitalt. Om giltighetstiden för avtalet överstiger tio år ska det omprövas under det elfte året och därefter vart sjunde år.</p> <p>Den som beviljat en exklusiv rättighet ska få en avgiftsfri kopia av de digitaliserade kulturresurserna. Kopian ska finnas tillgänglig för andra vidareutnyttjare när avtalet om exklusiv rättighet löpt ut.</p>	
<p>4 § Ett avtal som på annat sätt än genom en exklusiv rättighet begränsar möjligheten att vidareutnyttja information för andra än avtalsparterna, ska publiceras digitalt minst två månader innan det träder i kraft. Avtalet ska</p>	

<p>omprövas vart tredje år.</p>	
<p>5 § Ett avtal om en exklusiv rättighet som ingåtts av en myndighet och som trätt i kraft senast den 17 juli 2013 får förlängas endast om det omfattas av undantagen i 2 eller 3 §. Avtalet ska upphöra att gälla senast den 18 juli 2043.</p> <p>Ett avtal om en exklusiv rättighet som ingåtts av ett offentligt företag och som trätt i kraft senast den 16 juli 2019 får förlängas endast om det omfattas av undantaget i 2 §. Avtalet ska upphöra att gälla senast den 17 juli 2049.</p>	
<p>8 kap. Överklagande</p>	
<p>1 § Beslut enligt 3 kap. 3 § av en myndighet överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Beslut av en förvaltningsrätt i ett ärende som har inletts där, liksom beslut av en tingsrätt eller hovrätt, överklagas dock till kammarrätt. Beslut av en kammarrätt i ett ärende som har inletts där överklagas till Högsta förvaltningsdomstolen.</p> <p>Beslut av regeringen, Högsta domstolen, Högsta förvaltningsdomstolen och Riksdagens ombudsmän får inte överklagas.</p> <p>Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt. Detta gäller inte om ärendet har inletts hos en förvaltningsrätt, tingsrätt eller hovrätt.</p>	
<p>2 § Om ett överklagande avser ett beslut av ett organ som i denna lag jämställs med en myndighet ska det handläggas i den ordning som följer av 2–5 §§ lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter. Ett sådant organ ska vara klagandens motpart i domstol.</p>	
<p>1. Denna lag träder i kraft den 17 juli 2021.</p> <p>2. Genom lagen upphävs lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den</p>	

offentliga förvaltningen. 3. Den upphävda lagen gäller fortfarande för överklagande av beslut som har meddelats med stöd av den lagen.	
---	--

Med vänliga hälsningar

Lars Sjöström
Ordförande

Olle Lundin
Grundare

Swedish JobTech är en obunden och ideell förening som driver på utvecklingen av den svenska arbetsmarknaden genom att nyttja digital teknik. Det är också en plattform för organisationer, företag, entreprenörer och myndigheter som vill delta i den digitala utvecklingen av arbetsmarknaden.

Vi är **obundna och fristående** från alla aktörer. Vi strävar efter att etablera samarbeten med andra aktörer och stödjer bl.a. statens satsning på ett [digitalt ekosystem](#).